

Osnovna šola Col

Col 35, 5273 Col

Telefon: +386 (0)5 36 43 350

Fax: +386 (0)5 36 43 357

E-pošta: info@os-col.si

TURISTIČNA NALOGA

OŠ COL

TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

»TURISTIČNI SPOMINEK MOJEGA KRAJA«

Avtorji:

Natalija Bajc, 8. razred

Larisa Koren, 8. razred

Rebeka Lampe, 8. razred

Matej Peljhan, 8. razred

Tomaž Pregelj, 8. razred

Veronika Stubelj, 8. razred

Nika Štefančič, 8. razred

Mentorja:

Jasmina Likar Štinjek, prof. geografije in zgodovine

Pavel Makovec, prof. matematike in računalništva

Col, šolsko leto 2018/2019

ZAHVALA

Radi bi se zahvalili vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali pri izdelavi te naloge in izvedbi tržnice.

Hvaležni smo mentorjema, da sta nas usmerjala in nam pomagala pri delu. Priznati pa moramo, da smo se pri delu res zabavali.

Zahvala gre vsem sošolcem in prijateljem, ki so bili pripravljeni izpolniti anketni vprašalnik, se udeležili dogodka ter nam všečkali in komentirali fotografije na Instagramu.

Zahvaljujemo se hišniku Petru Vidmarju za pomoč pri pripravi naše tržnice.

Hvala tudi učiteljici slovenščine Jani Peternel za lektoriranje naloge. Z njeno pomočjo je naša naloga zagotovo razumljivejša in bolj berljiva.

POVZETEK

V šolskem letu 2018/19 sta Turistična zveza Slovenije in Zavod RS za šolstvo razpisala 33. državni festival Turizmu pomaga lastna glava. Tema letošnjega festivala je Turistični spominek mojega kraja. Člani turističnega krožka smo naš turistični program pripravili v nalogi z naslovom Skoči v preteklost – brani imperij!

V nalogi smo pripravili raziskovanje zgodovine Rimljanov na Slovenskem. Na aktiven in zabaven način boste spoznali delovanje trdnjave Ad Pirum v Hrušici. Naš turistični program združuje šport s preteklostjo in sodobnostjo. V preteklost skočimo s pomočjo moderne tehnologije – pametnih telefonov, zraven pa še tekmujemo v orientaciji po planoti Hrušica. Sami odkrivamo preteklost ter se preizkušamo v raznih aktivnih, športnih in zabavnih nalogah, med odkrivanjem pa si sestavljamo spominek našega turističnega programa. Vsaka uspešno najdena orientacijska točka in opravljena naloga nas nagradi z delčkom spominka – stolpa, ki ga na cilju sestavimo v končni spominek.

Naša naloga bo objavljena na šolski spletni strani ter v šolski knjižnici.

Ključne besede:

- turistični program,
- spominek,
- Rimljani na Slovenskem,
- Ad Pirum,
- orientacija,
- fotoorientacija

»Ta divji, neobljuden in neudoben kraj ...«

Janez V. Valvasor

Popotnik, dobrodošel v trdnjavi

Ad Pirum!

Piše se leto 291. Naše ozemlje je že tri stoletja pod oblastjo Rimskega imperija. Moč imperija, ki se razteza čez tri celine, peša. Inflacija, politične spletke in boji za oblast. Zato je rimska vojska na tem ozemlju postavila vojno krajino, zapore v treh linijah, zaradi nevarnosti, ki je pretila z vzhoda. Ad Pirum so pred pol stoletja spremenili iz poštno postaje v vojaško trdnjavo. Poštna in policijska postaja sta sedaj ograjeni s šest in več metrov visokim obzidjem in še višjimi razglednimi stolpi. Tukaj poleg nas živijo vojaki s svojimi družinami. Ko se je gradil zaporni sistem vse od Jadranskega morja do Alp, smo pričakovali hude boje. A že desetletja živimo v miru.

Slika 1: Fotografija panoja v muzeju (Vir: člani turističnega krožka)

Vsebina

ZAHVALA	I
POVZETEK	III
UVOD	VII
Skoči v preteklost – brani imperij!	VII
Izbira teme	VIII
Načrt dela	IX
RAZISKAVA	X
Viharjenje možganov in spletni kviz	X
Raziskovanje po spletu in literaturi	XIV
Raziskovanje terena	XIV
IZVEDBA PROGRAMA	XVI
TRŽENJE	XXII
ZAKLJUČEK	XXIII
NAČRT PREDSTAVITVE NA TURISTIČNI TRŽNICI	XXIV
Stojnica	XXIV
Spominki	XXIV
Propagandni material	XXIV
Delavnice za najmlajše	XXV
Pogostitev	XXV
Vabljenje ljudi po Mercator centru	XXV
VIRI IN LITERATURA	XXVI
KAZALO SLIK IN FOTOGRAFIJ	XXVII
PRILOGE	XXVIII

UVOD

Skoči v preteklost – brani imperij!

V letošnji turistični nalogi smo vam pripravili skok v preteklost. Raziskovali bomo zgodovino Rimskega imperija na slovenskih tleh. V nalogi smo s športom združili preteklost s sodobnostjo. Na aktiven način (orientacijo) bomo odkrivali zgodovino s pomočjo tehnologije (pametnih telefonov). V našem šolskem okolišu so v Hrušici ostanki rimske utrdbe Ad Pirum in na arheoloških ostankih smo vam pripravili zanimiv, aktiven, zabaven in poučen program.

Slika 2: Ostanki obzidja (Vir: člani turističnega krožka)

Rimska utrdba Ad Pirum leži na najvišji točki (858 m) rimske ceste, ki je vodila iz Aquileie (Ogleja) do Emone (Ljubljane) in še naprej. Stoji v osrčju planote Hrušica in je obdana z mogočnimi gozdovi. Obiskovalcem so vidni ostanki trdnjave, obzidja, stolpov ... Ime trdnjave Ad Pirum (Pri hruški) so poslovenili v ime Hrušica.

Naslov naloge nam pove, da bomo v nalogi odkrivali preteklost Rimskega imperija na slovenskih tleh. Ker je bila v Hrušici trdnjava, smo se odločili, da moramo tudi v naslovu naloge poudariti obrambno vlogo, ki jo je imela ta trdnjava za Rimski imperij. Zato smo nalogo naslovili Skoči v preteklost - brani imperij!

Pri izdelavi naloge smo si pomagali s sodobno tehnologijo – izvedli smo spletno viharjenje možganov, anketo in kviz. V naš program smo vključili pametne telefone. Navodila za našo orientacijo dobiš s pomočjo QR kode. Upamo, da bomo s tem privabili večje število tekmovalcev, predvsem mladih (naših sovrstnikov), da jim pokažemo, zakaj vse lahko uporabljajo telefone. Kako nam tehnologija lahko pomaga

Slika 3: Uporaba sodobne tehnologije (Vir: člani turističnega krožka)

Skoči v preteklost – brani imperij!

in nas spodbudi, da gremo v naravo raziskovat zgodovino. Običajno nam je učenje zgodovine dolgočasno, le kdo si želi poslušati dolge razlage vodičev. Zato smo v program vključili veliko stvari, ki so blizu mladim. Hoteli smo pripraviti nekaj drugačnega. Upamo, da nam je uspelo.

Tudi za trženje našega programa smo uporabili modernejšie pristope. Če že večina naših sovrstnikov veliko časa preživi pred Instagramom, naj tam vidijo tudi kaj zanimivega, drugačnega. Dobijo naj idejo za izlet, aktivnost, obišejo naj naš program. Objavljali smo fotografije našega dela in programa. Prejeli smo kar precej všečkov, pa tudi nekaj komentarjev in pohval.

Popotniki, dobrodošli v trdnjavi Ad Pirum, na tem »divjem, neobljudenem in neudobnem kraju«. Skupaj se bomo urili kot legionarji in ubranili Rimski imperij!

Izbira teme

Učiteljica geografije in zgodovine nam je v mesecu septembru pri pouku predstavila razpis Turistične zveze Slovenije Turizmu pomaga lastna glava. Naslov letošnjega razpisa je Turistični spominek mojega kraja. Na uvodni sestanek turističnega krožka nas je prišlo sedem učenk in učencev 8. razreda. Učiteljica je predstavila lansko nalogo Ledene skrivnosti naših jam. Vsem je bila všeč drugačna oblika dela in to, da lahko sami nekaj naredimo in se predstavimo. Všeč nam je bilo, da lahko pripravimo zanimiv in uresničljiv program. Pregledali smo Facebook strani in Instagram profile turističnih nalog prejšnjih let in ugotovili, da so z njimi dosegli precejšen pozitiven odmev med domačini. Takoj smo se lotili dela in proučili letošnji razpis. Ugotovili smo, da lahko za nalogo izdelate kakršen koli program, samo spominek mora biti za obiskovalce zanimiv.

Prihajamo iz vasice Col (612 m), ki leži na robu Trnovskega gozda. Čeprav smo majhni, imamo v vasi dve društvi (Trillek, društvo za ohranitev starih običajev, in Kulturno-umetniško društvo Razpotje), ki se ukvarjata z ohranjanjem kulturne dediščine. Kljub temu vasica ni turistično razvita, čeprav bi lahko marsikaj zanimivega pokazali.

Ker nas obkroža neokrnjena narava in smo v turističnem krožku učenci, ki smo radi v naravi, smo se odločili, da mora tudi naš program potekati v naravi. Program mora biti aktiven, zanimiv, drugačen od ustaljenih turističnih programov. Zavzemali se bomo, da si bodo obiskovalci naš program za vedno zapomnili – domov bodo odnesli trajen spomin na naše druženje. Poleg tega pa bi odnesli še manjši spominek, ki bi si ga izdelali sami. Ker si stvari bolj zapomniš, če sam sodeluješ pri njihovem ustvarjanju, smo se odločili, da nam bodo pri tem pomagali obiskovalci.

Načrt dela

Najprej smo se odločili, da bomo izvedli anketo, s katero bi dobili ideje, kam naj obiskovalce peljemo, kaj naj jim pokažemo. Ker turistično nalogo na šoli delamo že sedmo leto in smo veliko tem, običajev, poti že opisali in proučili, smo letošnje leto imeli s tem kar nekaj težav. Odločili smo se, da temo izberemo po izvedem viharjenju možganov in po izpeljani anketi. Program bomo vsekakor poskušali izvesti, vendar je po preteklih izkušnjah vse odvisno od vremena. Pri nas zapade precej snega in v jesenskih mesecih naš program še ni dovolj izdelan, da bi ga lahko izvedli, v spomladanskih mesecih pa se sneg obdrži precej časa in nas turistične tržnice prehitijo. Načrtujemo, da bomo program izvedli v spomladanskih mesecih.

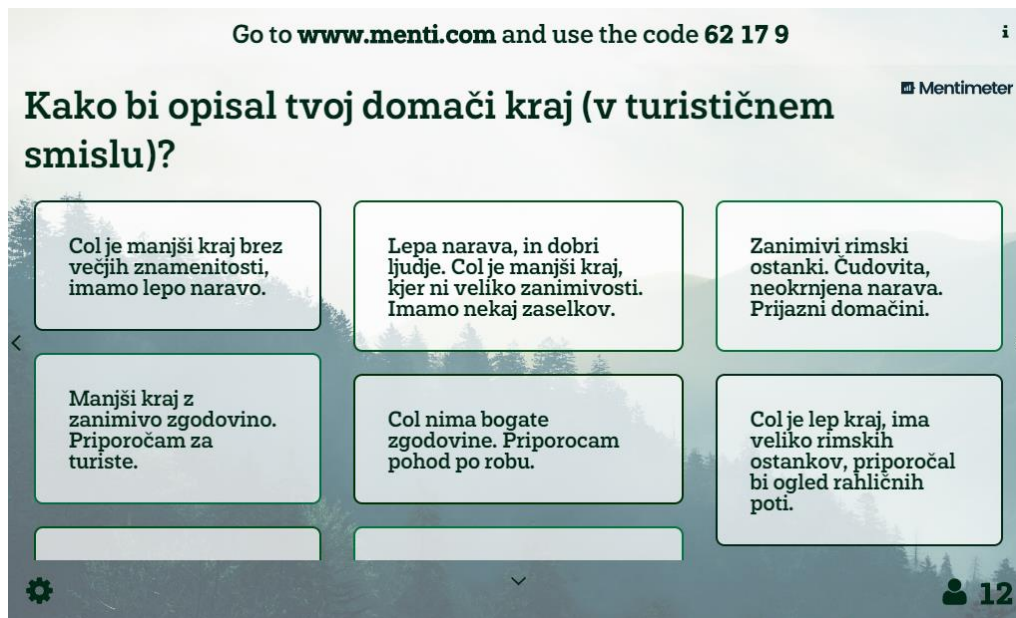
Med raziskavo in pripravljanjem našega programa bomo ves čas objavljali fotografije in zapise na Instagramu, da nam bodo pri dokončnem oblikovanju le-tega pomagali tudi naši prijatelji na spletu. Z objavami na družabnem omrežju bo naš program postajal prepoznaven.

RAZISKAVA

Po odločitvi, da tudi v letošnjem letu pripravimo turistični program, se je bilo treba odločiti, kam bomo popeljali naše vrstnike. Misel, ki nas je vseskozi vodila pri pripravi programa, je bila, da pripravimo nekaj nenavadnega, zanimivega, aktivnega. Seveda pa smo ves čas razmišljali tudi o spominku, ki je tema letošnjega razpisa. Obiskovalcem lahko nudimo lep, trajen spomin na naše druženje in raziskovanje, nekaj zanimivega pa morajo tudi prejeti.

Viharjenje možganov in spletni kviz

Prva metoda našega raziskovanja je bila viharjenje možganov, saj smo hoteli dobiti čim več idej o turističnih zanimivostih domačega kraja. Odločili smo se, da bomo tudi pri raziskavi uporabili tehnologijo – tablice in mobilne telefone. Z aplikacijo Mentimeter smo pripravili tri vprašanja, s katerimi smo hoteli dobiti čim več idej in razmišljanj o našem kraju. Raziskavo smo izvedli pri naših sošolcih v 8. razredu. Sošolci so se s kodo prijavili na stran www.menti.com in odgovarjali na zastavljena vprašanja.

Posnetek zaslona 1: Viharjenje možganov prvi del (Vir: člani turističnega krožka)

Skoči v preteklost – brani imperij!

Go to www.menti.com and use the code **62 17 9**

Mentimeter

Kako bi opisal tvoj domači kraj (v turističnem smislu)?

Všeč mi je moj domači kraj-Col Predvsem rada hodim po naravi, ki je neokrnjena, lepa in polna lepih rož.

Mislim, da v mojem domačem kraju ni preveč zanimivosti, predlagala bi le obisk Hrušice in ogled rimskih ostankov.

Priporočam sprehode po okoliških hribih.

Zanimive so lepo urejene poti, po katerih se je zelo lepo sprehajati.

Lepa košata drevesa

Čudovit razgled, priporočala bi pot po robu.

12

Posnetek zaslona 2: Viharjenje možganov drugi del (Vir: člani turističnega krožka)

Po pregledu odgovorov smo ugotovili, da naši sošolci ne smatrajo domačega kraja kot turistično destinacijo. Večina jih misli, da živimo v lepih krajih, da pa nimamo ničesar zanimivega pokazati. Opazijo našo lepo naravo, spomnijo se na stare običaje, vendar menijo, da to ni dovolj zanimivo za razvoj turizma.

Go to www.menti.com and use the code **62 17 9**

Mentimeter

Katere turistične zanimivosti domačega kraja bi pokazal prijatelju (sovrstniku)?

pot po okoliških hribih

stari običaji

rimljane

hrušica

grad trillek

rimski ostanki

teodozijeve bitke

burja

pot po okoliških hribih

pot po okoliških hribih

14

Posnetek zaslona 3: Iskanje idej (Vir: člani turističnega krožka)

Skoči v preteklost – brani imperij!

Na vprašanje Katere turistične zanimivosti domačega kraja bi pokazali prijatelju oz. sovrstniku je največ učencev omenilo rimske ostanke v Hrušici in trdnjavo Ad Pirum. Nekateri so omenili še Teodozijevo bitko ter pohode v naravi (Po robu, okoliških hribih). Trdnjava Ad Pirum (Hrušica) leži v našem šolskem okolišu in ker je nismo še nikoli resno raziskovali, smo se odločili, da bodo prav Rimljani glavna tema naše letošnje turistične naloge.

Posnetek zaslona 4: Raziskava o pristopih odkrivanja krajev (Vir: člani turističnega krožka)

Zanimalo nas je še, na kakšen način naši sovrstniki najraje raziskujejo nove kraje. Po pričakovanjih se je največ sošolcev odločilo za najbolj aktiven način – iskanje skritih zakladov, orientacija. Na drugem mestu je bilo spoznavanje s pomočjo iger, kvizov. Vodeni ogledi in samostojni ogledi jim niso zanimivi. S to ugotovitvijo se strinjamo, saj le aktivno sodelovanje turistov v programu prinese najlepše izkušnje, spomine in spominke.

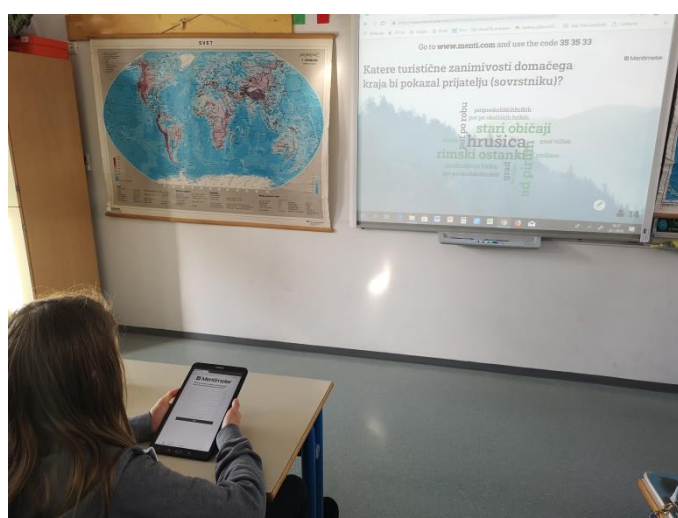
Skoči v preteklost – brani imperij!

Posnetek zaslona 5: Preverjanje zanimanja za naš program (Vir: člani turističnega krožka)

V zadnjem diapozitivu smo sošolcem dali možnost še, da nam zastavijo kakšno zanimivo vprašanje in enega smo celo dobili – nekdo nas je vprašal, če bomo šli na ogled našega programa. To vprašanje nas je zelo razveselilo, saj ga razumemo, da nas sošolci podpirajo, da se jim zdi naše delo zanimivo in bi radi videli kaj novega na drugačen, aktiven način.

Po analizi odgovorov naše spletne raziskave smo se odločili, da obiskovalce popeljemo v preteklost raziskovat Rimljane. Pri tem raziskovanju pa moramo uporabiti čimbolj aktivne oblike raziskovanja - orientacijo in razne igre, kvize. Po teh zaključkih je sledilo raziskovanje trdnjave Ad Pirum.

Slika 4: Izvedba raziskave (Vir: člani turističnega krožka)

Raziskovanje po spletu in literaturi

Odpravili smo se v šolsko knjižnico in iskali literaturo o Rimljanih na naših tleh. Našli smo knjižico Jara Šašlja, kjer je spisana vsa zgodovina trdnjave Ad Pirum – rimska štabna baza na Hrušici (159. zvezek zbirke vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije).

Pri turističnem krožku smo veliko brskali tudi po spletu. Proučili smo spletno stran Arheološki park Ad Pirum, ki jo ureja Narodni muzej Slovenije¹. Tam je narejena zanimiva animacija Rekonstrukcija trdnjave Ad Pirum in precej lažje smo si predstavljali, kako je bilo, ko je bila trdnjava še cela in je opravljala svojo funkcijo branjenja Rimskega imperija.

Na spletu smo našli še nekaj zanimivih strani na to temo in spletno publikacije ter si z njimi precej pomagali pri izdelavi naše naloge.

Raziskovanje terena

Po proučevanju literature je sledil še ogled terena. Odpeljali smo se do Hrušice, sprehodili po obzidju, proučili vse informacijske table, prehodili krajšo in daljšo arheološko pot in si ogledali muzej v gostilni Stara pošta. Na terenu smo se veliko zanimivega naučili in pri tem uživali. Med ogledovanjem in proučevanjem trdnjave smo dobili veliko idej, kako v proučevanje vključiti obiskovalce ter

Slika 5: Oznake na arheološki poti (Vir: člani turističnega krožka)

kakšne igre in kvize bi lahko izvedli. Med pohodom po daljši arheološki poti smo iskali informacijske table in oznake poti. Porodila se nam je zamisel, da bi v tem gozdu lahko izvedli orientacijo. Obiskovalcem bi razdelili zemljevid območja in navodila do posameznih točk, kjer bi jih čakale razne naloge, kvizi in aktivnosti. Na orientacijskih točkah bi jih čakale QR kode, ki bi jih razbrali s pametnimi telefoni.

---

¹http://www.narmuzlj.si/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=63&Itemid=310&lang=sl

Skoči v preteklost – brani imperij!

Na terenu smo se odločili, da za naš turistični program pripravimo orientacijo med zgodovinskimi ostanki trdnjave Ad Pirum. Tako bomo upoštevali večino želja in idej, ki so nam jih podali sošolci v naši spletni raziskavi.

**Slika 6: Ogled terena za izdelavo orientacije
(Vir: člani turističnega krožka)**

IZVEDBA PROGRAMA

- Ime programa: **Skoči v preteklost – brani imperij!**
- Trajanje: **2–3 ure**
- Težavnost: **lahka pot**
- Oprema: **pohodni oz. športni čevlji, športna oblačila, pametni telefoni z naloženo aplikacijo za branje QR kode**
- Število udeležencev: **5 skupin po 4 udeleženci**

Program *Skoči v preteklost – brani imperij!* smo si zamislili kot orientacijo v naravi - igro, kjer obiskovalci spoznavajo trdnjavo Ad Pirum ter življenje in delo rimskih legionarjev. Obiskovalci morajo na poti sami poiskati orientacijske točke, opraviti naloge in tako pomagati rimskim legionarjem ubraniti trdnjavo. Na točkah prejmejo za uspešno opravljeno nalogo delček našega spominka in ga na koncu sestavijo v stolp. Prepričani smo, da si bodo obiskovalci našo pot bolj zapomnili, če si bodo spominek sami naredili. Njihov spomin na naše druženje bo trajnejši.

Z udeleženci našega programa se bomo dobili pri gostilni Stara pošta v Hrušici. Ker izvajamo orientacijo v gozdu, je zelo priporočeno, da so udeleženci športno oblečeni in obuti. S seboj morajo imeti pametne telefone, da bodo lahko na posameznih točkah prejeli navodila za orientacijo. Udeležence bomo najprej pozdravili in se predstavili. Na kratko jim bomo predstavili območje Hrušice,

Slika 7: Zbirno mesto (Vir: člani turističnega krožka)

zgodovino Rimljanov na slovenskem ozemlju in samo trdnjavo Ad Pirum.

Hrušica je redko naseljena ter z gozdom porasla kraška planota v ahodni Sloveniji. Razprostira se na površini okrog 100 km², na višini od 600 do 1200 n. m. med Trnovskim gozdom, Nanosom, Postojnsko in Logaško kotlino.

Hrušica je dobila ime po nekdanji rimski poštni postaji Ad Pirum, ki jo je dal okoli leta 12 pr. n. št. postaviti cesar Avgust, in vojaški utrdbi, postavljeni ob cesti, ki je povezovala Oglej s trdnjavami ob Donavi. Okoli 320–330 je trdnjava dobila ovalno obzidje in je bila v sestavi poznoantičnih obrambnih zapor, imenovanih Claustra Alpium Iuliarum, ki so sestavljale utrjen obrambni pas rimske države.²

Ovalna trdnjava – kastel je bila dolga 250 metrov in široka 75 m. Širina obzidja je znašala 2 metra, višina pa 8 metrov. Stolpi so bili visoki 10 metrov. Kastel je bil predeljen s prečnim zidom in stolpom. Oba dela sta povezovala utrjena vrata, na najvišji točki zgornjega dela pa so bila še vrata za umike – zasilni izhodi. Skozi kastel je vodila cesta. Varovala in kontrolirala so jo vzhodna in zahodna

vrata. Širina vratnih kril je bila 6 metrov. Na vzhodnih vratih je ostanek vdolbine za južno krilo.³

Obiskovalci so razdeljeni v skupine po štiri. Pri muzeju prejmejo navodila in zemljevid za orientacijo. Ob znaku začnejo s tekmovanjem. Tekmovalcem časa ne merimo, saj želimo, da se na posamezni točki posvetijo opravljanju naloge, da čim več izvejo o Rimljanih in se pri tem zabavajo.

Slika 8: Informacijska tabla o trdnjavi Ad Pirum (Vir: člani turističnega krožka)

Pozdravljen legionar!

Dobrodošel v utrdbi Ad Pirum. Kot novinec se moraš najprej seznaniti z utrdbo, delom v utrdbi in svojimi nalogami. Med tvojim obhodom po trdnjavi bom preveril tvoje spretnosti, znanje in iznajdljivost. Za uspešno izvedeno nalogo, izziv ali vprašanja boš nagrajen z višjim činom v obliki dela stolpa. Na koncu našega preizkusa boš sestavil stolp in s tem dokazal, da si zaslužiš napredovanje.

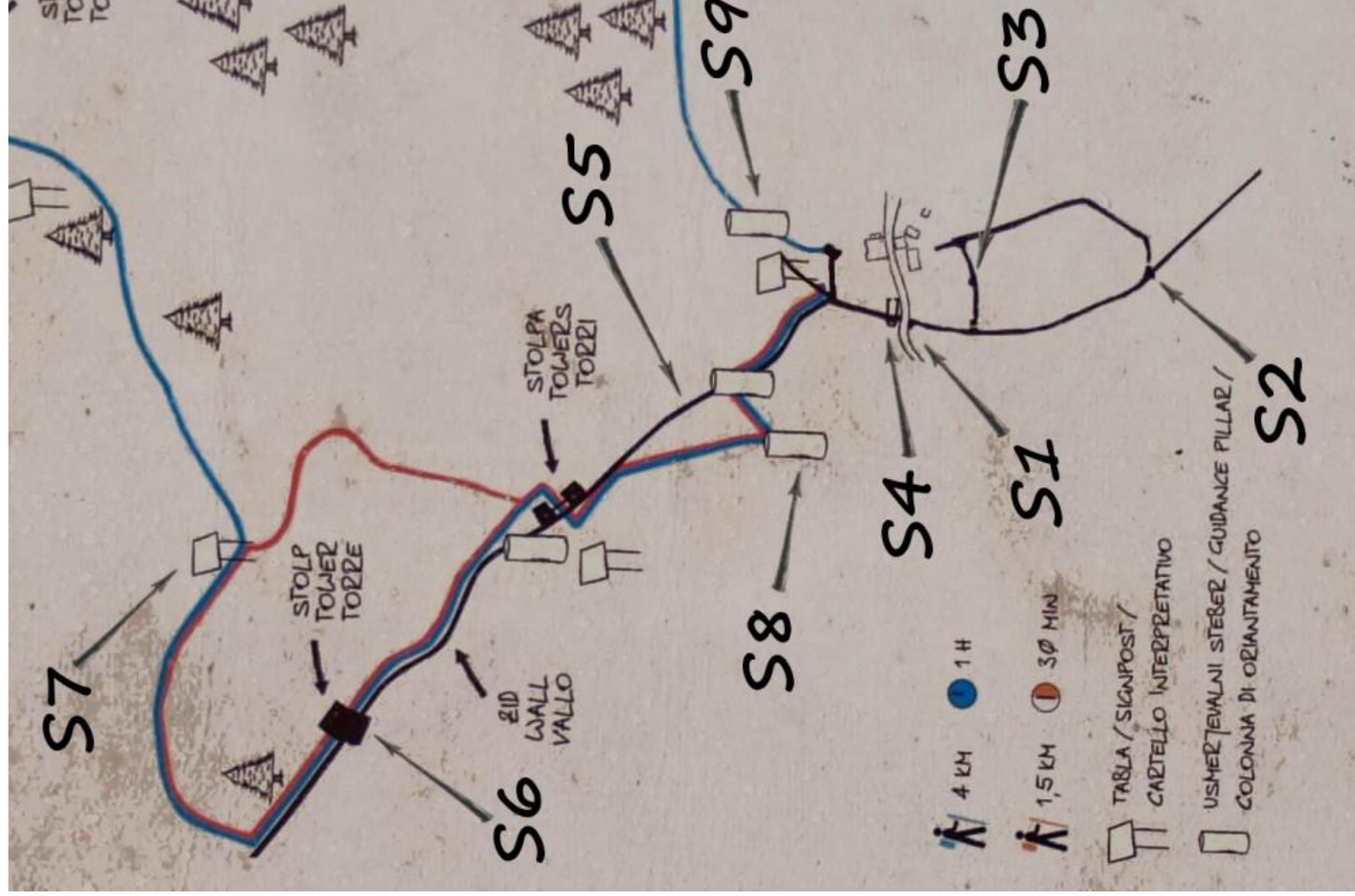
Na sprehodu po utrdbi in njeni okolici opazuj naravo, arheološke ostanke, preberi informacijske table, da boš čim več izvedel o Rimljanih. Poskušaj se vrniti 2000 let nazaj, ko so na ta zid utrdbe pritiskali barbari in roparji vseh vrst.

Sedaj te pošiljam na obhod po trdnjavi. Predlagam, da začneš pri glavnih vratih. Tam poišči kraj, kjer so bili včasih tečaji glavnih vrat. Na ostanku tečaja dobiš navodila za nadaljevanje našega raziskovanja.

² [https://sl.wikipedia.org/wiki/Hru%C5%A1ica_\(planota\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Hru%C5%A1ica_(planota))

³ Šašel, J. (1988): *Ad Pirum – rimska štabna baza na Hrušici*. 159. zvezek zbirke vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije. Maribor: Obzorja, str. 17.

Skoči v preteklost – brani imperij!

S1 TEČAJ VRAT - Zasilni izhodi so običajno skriti in zelo majhni, ampak v hudih časih zelo priročni. Prečkaj glavno cesto in nadaljaj pot po obzidju do zasilnega izhoda. Preveri, ali je naš zasilni izhod še vedno prosto prehoden in v bližini ni sovražnika.

Pri zasilnem izhodu te čaka prvi del spominka.

S2 ZASILNI IZHOD - Nadaljaj obhod trdnjave po obzidju. Ko boš prišel do dela obzidja, ki je delil notranjost trdnjave na dva dela, pojdi do stolpa v sredini. Tam te čakajo legionarji, ki bodo preizkusili tvoje vojaške spretnosti.

S3 METANJE PILUMA - Predstavlja si, da so barbari pravkar udrli skozi glavna vrata. Rimska vojska se je uspešno umaknila na severni del trdnjave in se pripravlja na napad barbarov. Iz sredinskega stolpa bomo metali kopja, imenovana pilum. Tvoja naloga ja, da čim dlje vržeš kopje in s tem ubraniš trdnjavo.

Po uspešno opravljeni nalogi boš prejel delček spominka. Nadaljaj pot do ostankov cerkvice Sv. Jedrt. Tam te čakajo naši vodiči, ki bodo preizkusili tvoje znanje o utrdbi Ad Pirum.

S4 KOLO SREČE - Dobrodošel pri kolesu sreče. Rimljani so se v svojem življenju ravnali po reku kruha in iger. Tudi rimski vojaki so se morali v trdnjavi zabavati. Čaka te igra kolo sreče. Zavrti in upaj, da dobiš vprašanje, na katerega boš znal odgovoriti. Za nagrado dobiš del spominka.

Po uspešno odgovorjenih vprašanjih boš prejel del spominka – stolpa. Za nadaljevanje poti preberi QR kodo, da dobiš navodila do naslednje točke.

Fotografija kamna in navodila

Nadaljuj pot ob obzidju do zapornih krakov. Sprehodi se po levem navzdol (še čez poseko) do kamna, ki je na fotografiji.

S5 FOTOORIENATCIJA – KAMEN - Divjaki so prihajali iz zavetja gozda. Poglej še malo globlje v gozd, da niso sovražniki kje blizu. Nadaljuj po zidu do ostanka stebra. Lahko greš po obzidju ali poti, ki vodi ob zidu.

S6 OSTANEK STOLPA - Dobro, nobenih sovražnih aktivnosti ni v okolici. Zaslužil si delček spominka. Vrni se nazaj v trdnjavo, ampak ne boš šel po isti poti. Spusti se na makadamsko pot in nadaljuj po oznakah do razcepa modre in oranžne poti. Tam boš spoznal, kakšne obrambne sisteme so imeli Rimljani.

S7 OBRAMBNI SISTEM - Dovolj je udobne poti. Si legionar rimske vojske ali ne? Naj te vidim, kako se znajdeš na nepoznanem terenu. Nadaljuj pot po ORANŽNI POTI nazaj do informacijskega stebra, kjer boš izvedel, kakšni lasje so bili priljubljeni pri Rimljankah.

S8 INFORMACIJSKI STEBER - Nadaljuj po čistini navzgor do makadamske ceste, kjer te pri stebru čaka še zadnja naloga.

S9 RIMSKA MILJA - Še zadnja naloga preden si lahko vzameš zaslužen počitek. Sedaj bom preveril tvoje znanje ocenjevanja razdalje. Po cesti navzdol je več količkov, izberi tistega, ki najbolje predstavlja eno tretjino rimske milje.

* Fotografije prikazujejo posebnosti posamezne točke. (Vir: člani turističnega krožka)

Skoči v preteklost – brani imperij!

Ko opraviš nalogo, se vrni nazaj do muzeja, kjer je cilj preizkusa. Tam dobiš še zadnji del spominka.

Cilj orientacije je spet pri muzeju Stara pošta. Po zaključku orientacije obiskovalce povabimo še na ogled muzeja, kjer spoznajo življenje v trdnjavi, zgodovino arheoloških izkopavanj, najdbe, lahko se celo oblečejo v Rimljane. Zaželeno je, da se obiskovalci med orientacijo fotografirajo, slike pa objavljajo na družabnih omrežjih. Tako bomo razširili prepoznavnost našega programa. Poleg spominka – stolpa, naši obiskovalci domov odnesejo veliko zabavnih fotografij in zanimivih spominov na naše druženje.

TRŽENJE

Naš turistični program *Skoči v preteklost – brani imperij!* je namenjen vsem navdušencem nad zgodovino, orientacijo in naravo – skratka vsem, ki se na zanimiv in aktiven način želijo kaj naučiti. Oblikovan je v prvi vrsti za naše vrstnike – osnovnošolce. Seveda pa ga lahko nekoliko prilagodimo starosti in željam obiskovalcev, lahko ga skrajšamo ali podaljšamo.

Program lahko v celoti izpeljemo sami, naša šola pa bi lahko program oglaševala na spletni strani, kjer bi vabili učence iz šol po Sloveniji, da pri nas opravijo interdisciplinarno ekskurzijo v dinarskih pokrajinah. Program vsebuje veliko učnih ciljev zgodovine, pa tudi geografije in športa – zgodovina Rimljanov na Slovenskem, rimska vojska, kraški pojavi, orientacijski tek, fotoorientacija, bralno razumevanje navodil, delo v skupinah ...

Pri trženju smo se opirali na družabno omrežje Instagram. Brez tega pač ne gre. Večina obiskovalcev ideje za obisk najde na medmrežju, tam pa si poišče tudi vse informacije o dogodkih. Pri trženju nas je vodila ideja, da moramo objavljati zanimive fotografije našega programa, da jih vidi čim več ljudi. Tako bo program postal prepoznaven.

Program nameravamo predstaviti turistični agenciji, TIC-u Ajdovščina in Vipava ter Hiši mladih v Ajdovščini. Nad našimi prejšnjimi programi so bili navdušeni. Program bi lahko tržili in ga oglaševali na spletnih straneh, uvrstili pa bi ga v kataloge, ki so namenjeni zaključenim skupinam. Ker se že sedaj ukvarjajo z vodenjem turistov po teh krajih, bi bila ta ponudba zagotovo dobrodošla.

ZAKLJUČEK

Upamo, da vas je naš program *Skoči v preteklost – brani imperij!* prepričal, da bi z veseljem z nami skočili v zgodovino. Naši kraji so lepi, zanimivi, skrivnostni in vse to želimo pokazati tudi obiskovalcem.

Tudi mi, člani turističnega krožka, smo se pri pripravi programa veliko naučili o naših krajih. Spoznali smo zgodovino rimske utrdbe *Ad Pirum*, prvič smo izvedli orientacijo, preizkušali smo se v metanju kopja ... Naučili smo se, kako se pripravi turistični program, na kaj moramo biti pozorni, kako program tržimo, s čim lahko privabimo turiste ... Pri pripravi naše naloge pa smo spoznali, da lahko za neko turistično

Slika 9: Skupina na zaključku programa (Vir: člani turističnega krožka)

zanimivost pripraviš nov program – drugačen, aktivnejši, zanimivejši in privlačnejši. Pripraviš ga tako, da obiskovalci sami raziskujejo in si tudi sami izdelajo spominek. V današnjih časih, ko nikamor več ne gremo brez telefona, pa vključimo v program še tega – naj postane telefon koristen. S tem privabimo tudi mlajše obiskovalce.

Pri pripravi našega programa smo se zelo zabavali in se med seboj precej spoznali. Naša skupina turističnega krožka je postala bolj povezana. Sedaj pripravljamo še predstavitev naloge za turistično tržnico. Nestrpno čakamo, da vam tudi v živo predstavimo naše ideje. Prepričani smo, da bomo navdušenje nad našimi kraji prenesli tudi na vas. Čeprav se bomo srečali na tem divjem, neobljudenem in neudobnem kraju (Janez V. Valvasor) bo naše druženje poučno in zabavno.

Se vidimo!

NAČRT PREDSTAVITVE NA TURISTIČNI TRŽNICI

Na tržnici v Mercator centru bomo skušali navdušiti obiskovalce za aktivno spoznavanje zgodovine. Dva učenca bosta preoblečena v rimska legionarja in bosta branila vhod v našo trdnjavo Ad Pirum. Tri učenke bodo podajale informacije o našem turističnem programu na naši stojnici, dve učenki pa bosta vabili ljudi po Mercator centru in jih usmerjali na našo stojnico.

Stojnica

Naša stojnica ne bo tradicionalna. Stojnice pravzaprav ne bi niti potrebovali. Naš program bomo predstavljali z modelom stolpa trdnjave Ad Pirum. Trdnjavo bosta varovala dva legionarja.

Spominki

Člani turističnega krožka bi na turistični tržnici našim obiskovalcem predstavili spominek stolp, ki bi si ga obiskovalci sami sestavili na obisku našega turističnega programa. Obiskovalcem bi dali še magnetke – stolpe in kazala za knjige v obliki stolpov. Za spomin se bodo obiskovalci lahko fotografirali ob naši trdnjavi in z legionarji.

Slika 10: Primer spominka, ki ga zbirajo obiskovalci (Vir: člani turističnega krožka)

Propagandni material

Obiskovalcem bomo delili zgibanke o našem programu, ki smo jo pripravili sami. Poleg lastne zgibanke, bomo delili še zgibanke o Gori, ki so jo pripravili na TIC Ajdovščina. Če nam bo uspelo, bi radi izdelali in delili še razglednice z motivi naše poti.

Delavnice za najmlajše

Ob stojnici bi priredili kotichek za najmlajše obiskovalce naše tržnice. Pripravili bi jim pobarvanko legionarja.

Pogostitev

Za obiskovalce tržnice bi spekli piškote v obliki stolpa.

Vabljenje ljudi po Mercator centru

Obiskovalce bi k naši stojnici vabili dve učenki. Delili bosta letake, zgibanke in ljudi vodili do našega predstavitvenega prostora. S pomočjo tabličnih računalnikov bi obiskovalcem predstavljale našo pot, program, fotografije, filmček ...

VIRI IN LITERATURA

- Arheološki park Ad Pirum. Narodni muzej Slovenije. Pridobljeno 3. 1. 2019, s http://www.narmuzlj.si/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=63&Itemid=310&lang=sl
- Atlas Slovenije. (1992). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Černigoj, F. (2013). Gora nad deželo. Ajdovščina: Občina Ajdovščina.
- Černigoj, F. (ur.) (2001). Mati Gora: zbornik o Gori, Gorjankah in Gorjanih: ob 400-letnici
- naselitve Gore. Predmeja: Društvo za ohranjanje in varovanje naravne in kulturne dediščine Gora.
- Geopedija. Pridobljeno 15. 10. 2017, s http://www.geopedia.si/#T184_F19018:913_x426802_y75730_s15_b4
- Hrušica. DEDI Enciklopedija naravne in kulturne dediščine na Slovenskem. Pridobljeno 4. 1. 2019, s <http://www.dedi.si/dediscina/426-hrusica>
- Hrušica pri Podkraju: trdnjava Ad Pirum. Dežela kamnitih branikov. Pridobljeno 15. 12. 2018, s <http://dezelakamnitihbranikov.weebly.com/hruscaronica-pri-podkraju-trdnjava-ad-pirum.html>
- Hrušica (planota). Pridobljeno 5. 12. 2018, s [https://sl.wikipedia.org/wiki/Hru%C5%A1ica_\(planota\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Hru%C5%A1ica_(planota))
- Kos, P. (2014). Ad Pirum (Hrušica) in Clastra Alpium Iuliarum. Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.
- Kusetič J., Kos P., Breznik A., Stokin M. (2014). Clastra Alpium Iuliarum – med raziskovanjem in upravljanjem. Ljubljana: Inštitut Ivan Michler, zavod za zgodovino prostora.
- Rekonstrukcija trdnjave Ad Pirum (Hrušica), na <https://www.youtube.com/watch?v=V3ExSa6QyXY>
- Rimska utrdba Ad Pirum na Hrušici (Podkraj pri Colu). Občina Ajdovščina. Pridobljeno 28. 12. 2018, s [https://www.ajdovscina.si/ajdovscina/zgodovina/zgodovinski_kraji/2012082508373802/Rimska%20utrdba%20Ad%20Pirum%20na%20Hru%C5%A1ici%20\(Podkraj%20pri%20Colu\)/](https://www.ajdovscina.si/ajdovscina/zgodovina/zgodovinski_kraji/2012082508373802/Rimska%20utrdba%20Ad%20Pirum%20na%20Hru%C5%A1ici%20(Podkraj%20pri%20Colu)/)
- Trillek. Društvo za ohranjanje starih običajev. Pridobljeno 10. 11. 2018, s <http://www.trillek.si/>
- Šašel, J. (1988). Ad Pirum – rimska štabna baza na Hrušici. 159. zvezek zbirke vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije. Zavod SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine. Maribor: Obzorja.
- Vipavska dolina. Pridobljeno 16. 12. 2018, s <http://www.vipavskadolina.si/odkrivaj/dediscina/naravna-dediscina/kraski-svet>
- Zlobec, C. (1994). Vipava Valley – a little Slovene Eden. Ajdovščina: Communal Assembly. Ljubljana: Mladinska knjiga.

KAZALO SLIK IN FOTOGRAFIJ

Slika 1: Fotografija panoja v muzeju (Vir: člani turističnega krožka)	III
Slika 2: Ostanki obzidja (Vir: člani turističnega krožka).....	VII
Slika 3: Uporaba sodobne tehnologije (Vir: člani turističnega krožka)	VII
Slika 4: Izvedba raziskave (Vir: člani turističnega krožka)	XIII
Slika 5: Oznake na arheološki poti (Vir: člani turističnega krožka)	XIV
Slika 6: Ogled terena za izdelavo orientacije (Vir: člani turističnega krožka).....	XV
Slika 7: Zbirno mesto (Vir: člani turističnega krožka)	XVI
Slika 8: Informacijska tabla o trdnjavi Ad Pirum (Vir: člani turističnega krožka)	XVII
Slika 9: Skupina na zaključku programa (Vir: člani turističnega krožka)	XXIII
Slika 10: Primer spominka, ki ga zbirajo obiskovalci (Vir: člani turističnega krožka)	XXIV
Slika 11: Fotografija zemljevida na informacijski tabli (Vir: člani turističnega krožka)	XXIX
Posnetek zaslona 1: Viharjenje možganov prvi del (Vir: člani turističnega krožka).....	X
Posnetek zaslona 2: Viharjenje možganov drugi del (Vir: člani turističnega krožka).....	XI
Posnetek zaslona 3: Iskanje idej (Vir: člani turističnega krožka).....	XI
Posnetek zaslona 4: Raziskava o pristopih odkrivanja krajev (Vir: člani turističnega krožka) .	XII
Posnetek zaslona 5: Preverjanje zanimanja naš program (Vir: člani turističnega krožka).....	XIII

PRILOGE

Priloga 1: Plakat za tržnico

VABIMO VAS NA TURISTIČNO TRŽNICO

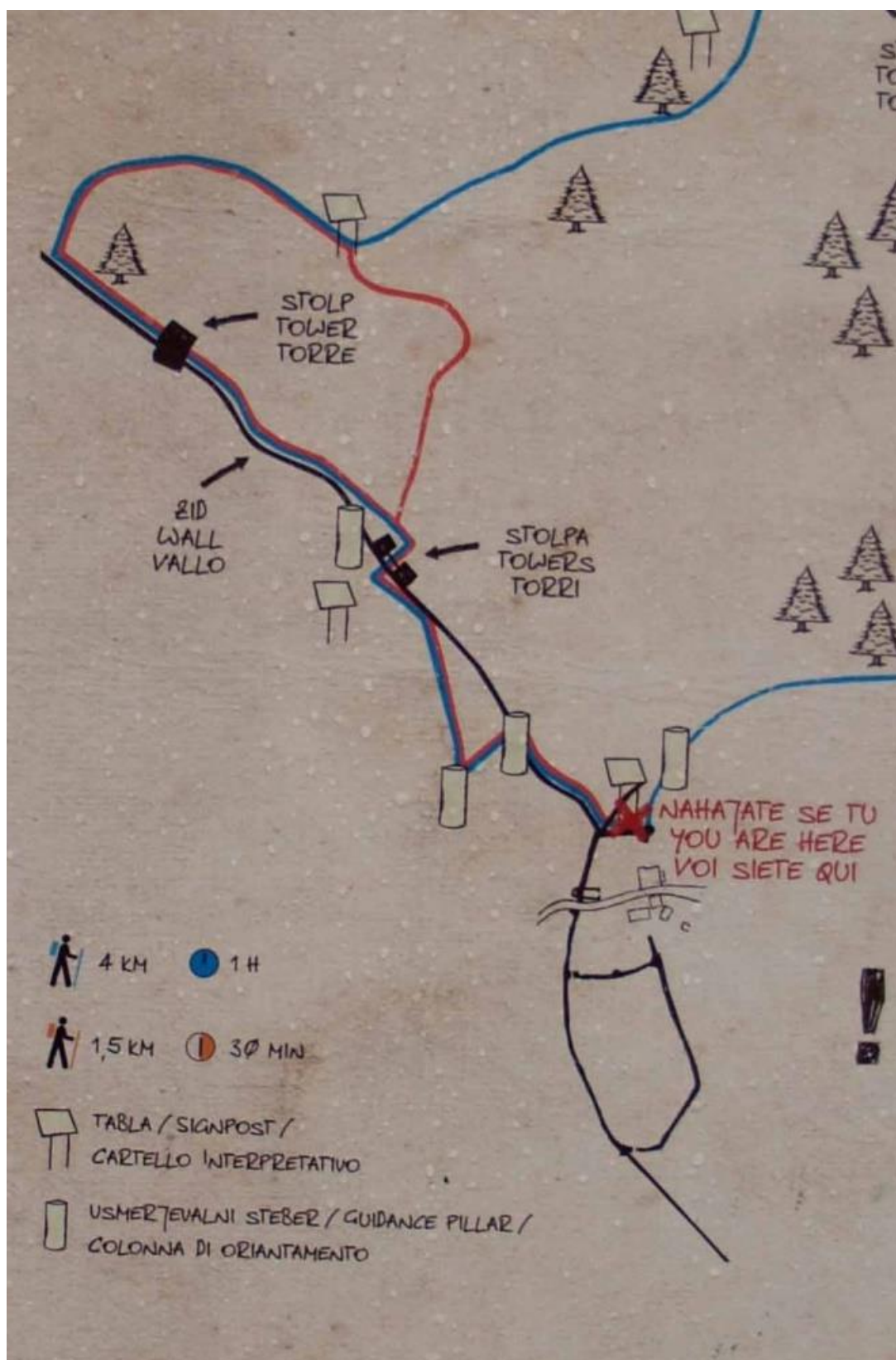
V MERCATOR CENTER

MAREC/APRIL 2019

med 15. in 18. uro

Skoči v preteklost – brani imperij!

Priloga 2: Zemljevid

Slika 11: Fotografija zemljevida na informacijski tabli (Vir: člani turističnega krožka)